

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/127/2014
Identifikačné číslo spisu:	7014200167
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:7014200167.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Igora Belka v právnej veci navrhovateľa: N. I., U. XXX/X, F. R. T., zastúpený JUDr. Ondrejom Krempaským, advokátom, Račianska 66, Bratislava proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, ul. 29. augusta 8, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 06.11.2013 v spojení s rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 22.04.2014, konajúc o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 6Sd/8/2014-35 zo dňa 10.07.2014, jednomyseľne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 6Sd/8/2014-35 zo dňa 10.07.2014 m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 06.11.2013 v spojení s rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 22.04.2014 r u š í a vec jej v r a c í a na ďalšie konanie.

Odporkyňa j e p o v i n á nahradit' navrhovateľovi trovy konania vo výške 167,78 € (titulom náhrady trov právneho zastúpenia) do 10 dní od právoplatnosti tohto rozsudku do rúk právneho zástupcu navrhovateľa JUDr. Ondreja Krempaského, advokáta, Račianska 66, Bratislava.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) preskúmané rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 06.11.2013 v spojení s rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 22.04.2014, ktorým odporkyňa zamietla navrhovateľovu žiadosť o starobný dôchodok pre nesplnenie zákonnej podmienky ust. § 65, § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a § 21, § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“).

V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd uviedol, že zo zákonného ustanovenia § 255 ods. 1 zákona o sociálnom poistení vyplýva, že aj keď sa cíti byť navrhovateľ diskriminovaný oproti policajtom a vojakom, okrem iného, nemohol mu byť priznaný starobný dôchodok aj preto, že nemal získaný

potrebný počet rokov dôchodkového poistenia v súlade s ust. § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, chýba právna úprava vo vzťahu k colníkom, ktorí pracovali v štátnej službe, ale v prípade navrhovateľa, pre účely výpočtu starobného dôchodku, mohol byť aj podľa zákona o sociálnom poistení zaradený len v III. pracovnej kategórii. Aj pre nárok a výšku výsluhového príspevku bola navrhovateľovi zhodnotená doba od 01.06.1970 do 31.12.1999 v III. pracovnej kategórii.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie dôvodiac, že v roku 1999 mu bol podľa § zák. č. 200/1998 Z. z. priznaný výsluhový príspevok, ktorý sa dňom účinnosti zákona č. 328/2002 Zb. považuje za výsluhový dôchodok. Podľa ustálenej súdnej praxe, ktorá je odporcovi známa, výsluhový príspevok nie je rovnocenný výsluhovému dôchodku, zostáva výsluhovým príspevkom, za výsluhový dôchodok sa na účely trvania nároku len považuje (R 110/2011 Zbierka stanovísk NS SR). Z ustáleného právneho názoru tak vyplýva, že doba služby za ktorú bol poistencovi priznaný výsluhový príspevok je obdobím dôchodkového poistenia, pretože táto doba služby nezaložila ani nemohla založiť nárok na priznanie výsluhového dôchodku. Ak poistencovi bol priznaný výsluhový príspevok, ktorý sa považuje len za výsluhový dôchodok, a to v súlade s ustanovením § 255 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. v znení noviel, podľa právneho názoru vyslovenom v rozsudku NS SR 7So/11/2011, 9So/159/2011 je potrebné do doby dôchodkového poistenia započítať aj doby, ktoré boli zhodnotené na účely výsluhového príspevku a v nich dosiahnuté hrubé zárobky. Navrhovateľ nielen na základe právnych predpisov, ale aj na základe ustálenej súdnej praxe vyslovuje názor, že zo žiadneho z týchto súdnych rozhodnutí nie je možné vyvodiť právny záver, že právny názor v nich vyslovený, že aplikovateľný len vtedy, ak o priznanie starobného dôchodku požiadajú výsluhoví dôchodcovia, ktorým bol priznaný výsluhový dôchodok, alebo výsluhový príspevok a boli zaradení do I. alebo II. kategórie. Navrhovateľ tvrdí, že aj v jeho prípade mal odporca postupovať tak, že splnil podmienky pre priznanie starobného dôchodku, pretože bolo preukázané, že dosiahla dôchodkový vek a splnila aj druhú zákonnú podmienku, ktorou je doba poistenia 15 rokov. Odporca pri aplikácii pripúšťa, že doba ktorá nebola zhodnotená, pri určovaní výsluhového dôchodku je pre navrhovateľa „dobou stratenou“ aj keď u iných výsluhových dôchodcov na ktorých sa vzťahujú rovnaké právne predpisy, takýto postup nepripúšťa. Podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128, ak má alebo by mala chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť, s výnimkou rodinných prídavkov, môžu sa dávky podľa tohto Dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku. Z vyššie uvedeného vyplýva, že odporca po zohľadnení všetkých období dôchodkového poistenia a všetkých osobných vymeriavacích základov môže vypočítanú sumu dôchodkovej dávky znížiť o sumu zodpovedajúcu obdobiu dôchodkového poistenia, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového príspevku. Na tento postup nemá žiadny vplyv ani to, či výsluhový dôchodca bol zaradený v I. a II. kategórii činnosti. Táto skutočnosť môže mať len vplyv na dôchodkový vek. Na podporu svojich tvrdení, a pretože aj navrhovateľovi bol priznaný výsluhový príspevok, navrhovateľ dáva do pozornosti súdu ďalší rozsudok NS SR 7So 51/2012, z ktorého cituje: „Výsluhový príspevok (predtým príspevok za službu), vzhľadom na iný spôsob výpočtu nie je rovnocenný výsluhovému dôchodku, priznanému podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z. z., resp. predtým podľa § 26 zákona č. 114/1998 Z. z. o sociálnom zabezpečení vojakov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 114/1998 Z. z.“). Výsluhový príspevok nie je výsluhovým dôchodkom, naďalej je výsluhovým príspevkom podľa predchádzajúcich zákonných úprav a za výsluhový dôchodok podľa zákona č. 114/1998 Z. z. sa iba považoval a tiež sa následne podľa prechodných ustanovení zákona č. 328/2002 Z. z. považuje za výsluhový dôchodok podľa tohto zákona, najmä na účely trvania nároku na dávku výsluhového zabezpečenia, priznanú podľa predchádzajúcich predpisov. V dôsledku skutočnosti, že výsluhový príspevok sa za výsluhový dôchodok iba považuje, názor odporkyne, že obdobie výkonu služby navrhovateľka získala v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok, nie je správny. Z tohto dôvodu je nesprávny i jej záver, že obdobie výkonu služby nemožno považovať za obdobie dôchodkového poistenia (§ 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení).“ Na základe uvedeného navrhuje odvolaciemu súdu, aby rozsudok krajského súdu zmenil a zrušil rozhodnutie odporkyne.

Odporkyňa vo svojom vyjadrení uviedla, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležite právne posúdil vec, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia

odporkyne. Rozsudky, na ktoré navrhovateľ poukazuje je možné aplikovať v prípade, ak navrhovateľ získal viac ako 20 rokov v I. kategórii funkcií. Vzhľadom k tomu, že navrhovateľ vo výkone služby I. kategórie funkcií, ktoré je postavené na roveň zamestnania I. pracovnej kategórie uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení a v II. kategórii funkcií nezískal ani jeden deň obdobia dôchodkového poistenia, nárok na starobný dôchodok mu k 16.08.2010 nevznikol. Navrhuje rozsudok krajského súdu potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 O.s.p.. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spojení s ust. § 250s prvá veta O.s.p. odvolanie prípustné, dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa je potrebné priznať úspech. Rozhodol jednomyselne bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 30.11.2015 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1, 2 a 3 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté.

Podľa § 250l ods. 1 O.s.p. podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Podľa § 201 zákona č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov v znení zákona č. 337/1999 Z. z., (1) výsluhový príspevok (ďalej len „príspevok“) patrí v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom colníkovi, ktorého služobný pomer sa skončil (ďalej len „oprávnený“)

a) uvoľnením podľa § 182 ,

b) prepustením podľa § 183 ods. 1 písm. a) až c) a g) ,

c) uplynutím dočasnej štátnej služby podľa § 189 .

(2) Príspevok nepatrí po dosiahnutí 60 rokov veku.

(3) Príspevok priznaný pri skončení služobného pomeru prepustením podľa § 183 ods. 1 písm. g) sa vypláca, ak tak ustanoví medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná.

Podľa § 202 zákona č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov v znení zákona č. 337/1999 Z. z.,

(1) Príspevok patrí oprávnenému vo výške

a) 1 % zo základu pre výpočet dávky podľa § 209 za každý skončený rok trvania služobného pomeru po dobu jedného roku od jeho skončenia, ak služobný pomer trval najmenej jeden rok a najviac dva roky a skončil sa prepustením podľa § 183 ods. 1 písm. a) alebo b) ,

b) 1 % zo základu pre výpočet dávky podľa § 209 za každý skončený rok trvania služobného pomeru po dobu troch rokov od jeho skončenia, ak služobný pomer trval najmenej tri roky a najviac deväť rokov a skončil sa prepustením podľa § 183 ods. 1 písm. a) alebo b) ,

c) 1 % zo základu pre výpočet dávky za každý skončený rok trvania služobného pomeru po dobu piatich rokov od jeho skončenia, ak tento trval najmenej desať rokov a najviac 14 rokov,

d) 30 % zo základu pre výpočet dávky, ak služobný pomer trval aspoň 15 rokov.

(2) Za každý ďalší skončený rok trvania služobného pomeru sa príspevok priznaný podľa odseku 1 písm. d) zvyšuje o 1,5 % zo základu pre výpočet dávky.

Podľa § 124 ods. 7 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, výsluhové príspevky, na ktoré vznikol nárok po 30.06.1998 podľa § 202 ods. 1 písm. d) a odsek 2 zákona č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov v znení neskorších predpisov a tento nárok trvá ku dňu účinnosti tohto zákona, sa považujú za výsluhové dôchodky podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu jeho účinnosti.

Z administratívneho spisu má najvyšší súd za preukázané, že navrhovateľovi bol od 01.01.2000 priznaný výsluhový príspevok, čo potvrdzuje vyjadrenie FR SR zo dňa 02.04.2014, podľa zákona o štátnej službe colníkov č. 200/1998 Z. z., pričom celková doba výkonu služby bola 29 rokov a 214 dní. Okrem uvedeného navrhovateľ ďalej získal 10 rokov a 16 dní dôchodkového poistenia.

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania odvolací súd skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa X6.11.2013 v spojení s rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 22.04.2014. V danej veci odvolací súd posudzoval najmä otázku, či odporkyňa bola oprávnená zamietnuť navrhovateľovu žiadosť o starobný dôchodok alebo bola povinná priznať dávku sociálneho poistenia - starobný dôchodok, ak navrhovateľ súčasne poberá výsluhový príspevok priznaný podľa zákona o štátnej službe colníkov č. 200/1998 Z. z..

V danom prípade sa odvolací súd poukazuje na právny názor uvedený v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/214/2008 zo dňa 28.10.2009, ktorý bol uverejnený v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 5/2011 pod č. 55.

Pokiaľ § 124 ods. 7 zákona č. 328/2002 Z. z. výsluhové príspevky, na ktoré vznikol nárok podľa § 202 ods. 1 písm. d) a odsek 2 zákona č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov používa termín „považuje sa“, podľa názoru odvolacieho súdu aj naďalej takýto výsluhový príspevok podľa § 124 ods. 7 zákona č. 328/2002 Z. z. má charakter štátnej sociálnej dávky a nie je výsluhovým dôchodkom podľa § 38 a nasl. zákona č. 328/2002 Z. z., hoci sa za taký dôchodok považuje. Z právnej úpravy možno vyvodiť, že cieľom zákona tu zrejme bolo zabezpečiť ďalšie poskytovanie dávok výsluhového zabezpečenia, ktoré zákon č. 328/2002 Z. z. nepozná, a ktoré neprevzal z predchádzajúcich právnych predpisov, týkajúcich sa výsluhového zabezpečenia policajtov.

V tejto súvislosti nemožno ponechať bez povšimnutia ani skutočnosť, že navrhovateľ ukončil výkon služby vojaka v roku 1999 a určenie výšky príspevku za službu § 202 ods. 1 písm. d) zákona č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov je rozdielne od spôsobu stanovenia výšky výsluhového dôchodku (§ 39 zákon č. 328/2002 Z. z.).

Z ustanovenia § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení vyplýva, že právna úprava mala zabezpečiť, aby od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení) výsluhový dôchodok i dávky výsluhového zabezpečenia považované za výsluhový dôchodok podľa § 124 ods. 7 zákona č. 328/2002 Z. z. plnili funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) vo výške primeranej dobe trvania služobného pomeru ako dávka sociálneho zabezpečenia existujúca, či už samostatne alebo popri starobnom dôchodku, na ktorý vznikne nárok dovŕšením dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení.

Súčasne bolo cieľom zákona č. 328/2002 Z. z. dosiahnuť právny stav, podľa ktorého by pomerná výška výsluhového dôchodku bola vyššia, ako keby colníkom, ktorých výsluhový príspevok sa považuje za výsluhový dôchodok podľa zákona 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov, bola doba profesionálnej služby hodnotená len vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia. Z tohto zámeru teda vyplýva, že cieľom zákona bolo vytvorenie stavu, pri ktorom by súčet výsluhového

dôchodku a starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho poistenia bol vyšší, resp. aspoň rovnaký ako suma starobného dôchodku poistenca, ktorý mal všetky doby zamestnania hodnotené len vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia (zabezpečenia).

Odvolací súd poukazuje aj na skutočnosť, že v zmysle článku 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128), vyhláseného v Zbierke zákonov pod č. 416/1991 Zb. (ďalej len „Dohovor“), ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť (prežitie ustanoveného veku), môžu sa dávky podľa tohto Dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku.

Z článku 33 ods. 2 Dohovoru podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva, že v prípade súbehu nárokov na starobný dôchodok tak zo všeobecného ako aj osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) je v zmysle Dohovoru možné starobný dôchodok zo všeobecného systému iba krátiť, a to najviac o sumu, ktorá neprevyšuje sumu výsluhového dôchodku (výsluhového príspevku považovaného za výsluhový dôchodok).

Výsluhový príspevok ako dávka sociálneho zabezpečenia považovaný za výsluhový dôchodok má od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení (zabezpečení) plniť funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) vo výške primeranej dobe trvania služobného pomeru. Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené dospel k záveru, že na účely stanovenia výšky starobného dôchodku je potrebné do doby dôchodkového poistenia započítať aj doby, hodnotené na účely výsluhového príspevku. Až po takom stanovení výšky starobného dôchodku možno sumu starobného dôchodku krátiť o sumu výsluhového príspevku, považovaného za výsluhový dôchodok.

Vzhľadom na vyššie uvedené právne závery najvyšší súd rozhodol podľa § 250l ods. 2 O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 prvá veta O.s.p. tak, že rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 6Sd/8/2014-35 zo dňa 10.07.2014 zmenil tak, že rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 06.11.2013 v spojení s rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 22.04.2014 zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 224 ods. 2 v spojení s § 250k ods. 1, § 246c ods. 1 a § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že odporkyňa je povinná nahradiť trovy konania vo výške 167,78 € z titulu trov právneho zastúpenia.

Najvyšší súd priznal navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania, keďže navrhovateľ v konaní pred krajským súdom nebol zastúpený právnym zástupcom a trovy si neuplatnil, a to podľa vyčíslenia jeho právneho zástupcu vo výške 167,78 €, ktoré pozostávajú z:

- náhrady trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby:
- prevzatie a príprava právneho zastúpenia podľa § 14 ods. 1 písm. a/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z.
- podanie odvolania proti rozsudku krajského súdu podľa § 14 ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z.
- 2 x 61,87 €,
- režijného paušálu za dva úkony právnej služby 2 x 8,04 €, t. j. 16,08 €
- DPH 20%, t. j. 27,96 €.
- Spolu: 167,78 €.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.